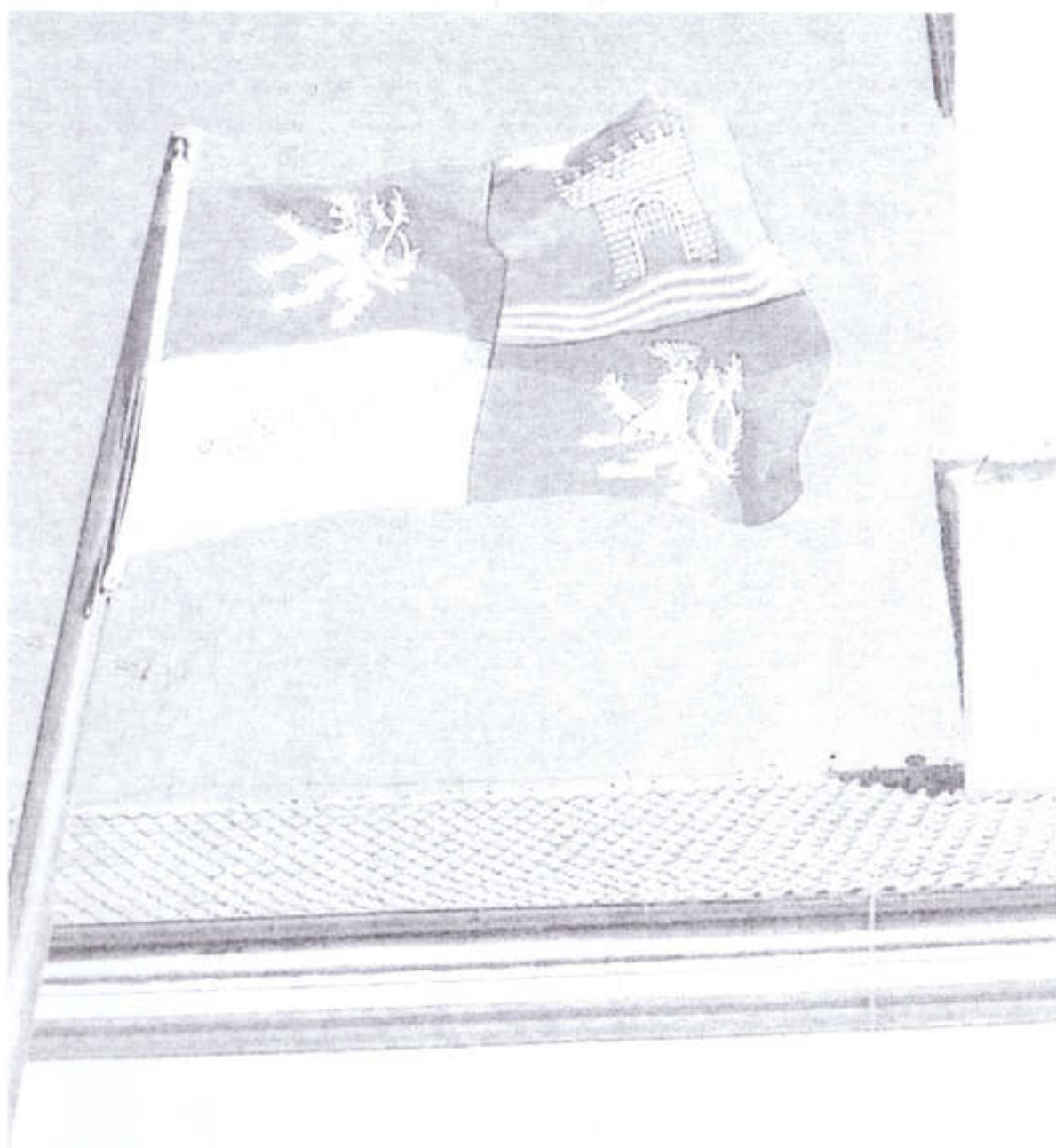

vexilologie

130

ISSN 1211-2615

ZPRAVODAJ VEXILOLOGICKÉHO KLUBU V PRAZE 3

Vlajka Ústeckého kraje před budovou Okresního muzea v Chomutově (foto: Vladimír Kačer)

vexilologie

130

ISSN 1211-2615

ZPRAVODAJ VEXILOLOGICKÉHO KLUBU V PRAZE 3

Petr Exner – Aleš Brožek

KRAJSKÉ SYMBOLY V ČESKÉ REPUBLICE (IV)

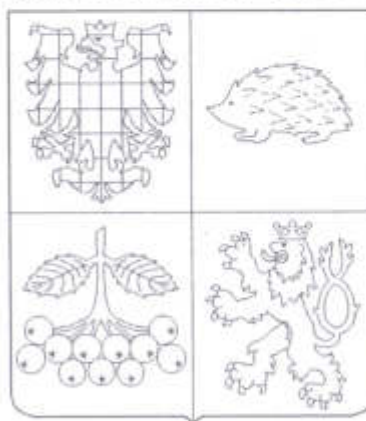
KRAJ VYSOČINA

Kraj Vysočina je jedním z nových krajů, který vznikl na základě zákona č. 347/1997 Sb. ze dne 3. prosince 1997 o vytvoření vyšších územně samosprávných celků. Je také jedním ze čtyř krajů, které změnil svůj název. Původní název - Jihlavský kraj - byl zákonem č. 176/2001 Sb. ze dne 16. května 2001 změněn na Kraj Vysočina. Již začátkem roku však proběhla diskuse o symbolech kraje, která vyústila ve vyhlášení veřejné soutěže na jejich podobu s termínem uzávěrky 15. srpna 2001.

Dne 22. srpna 2001 zasedala v Jihlavě heraldická komise kraje Vysočina, která měla za úkol vybrat nejlepší ze sedmdesáti čtyř návrhů na znak a prapor kraje vzešlých z veřejné soutěže na symboly kraje. Členové komise se shodli na základní koncepci znaku vycházející z kritérií podvýboru pro heraldiku a vexilologii - znak kraje bude v prvním poli obsahovat moravskou orlici, ve druhém, stříbrném, červeného ježka ze znaku sídelního města Jihlavy a ve čtvrtém českého lva. ✎)

Komise z došlých návrhů vybrala pět variant třetího pole znaku, které posuzovala veřejnost na výstavách, hlasovala o nich na internetu a ke kterým se také vyjádřili odborníci. Návrh číslo 8 umístil do třetího pole znaku zelené trojvrší ve zlatém poli, provázené nahoře modrou pětihrotou hvězdou, návrh číslo 20 vyobrazuje ve stříbrném poli zlatou větev jeřabiny se dvěma zelenými listy a trsem červených plodů, návrh číslo 24 modrou sněhovou vločku ve stříbrném poli, návrh číslo 30 má ve stříbrném poli na vykořeněném listnatém stromu přirozených barev kosmo položenou zlatou plečku šikmo přeloženou zlatým želízkem a návrh číslo 48 pět bramborových květů na stonku v přirozených barvách ve stříbrném poli.

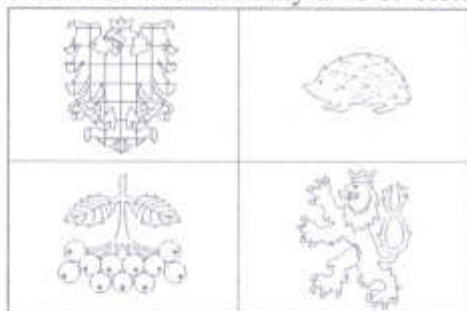
S přihlédnutím k výsledkům ankety, kterou vyhlásil krajský úřad a ve které 290 z 953 účastníků hlasovalo pro motiv jeřabiny, a s přihlédnutím ke stanovisku odborníků doporučila rada kraje dne 16. října 2001 zastupitelstvu tři návrhy bez udání pořadí. Byly to návrhy s motivem jeřabin (autor Miroslav Daněk, vítězný návrh soutěže), motivem

sněhové vločky (autor Petr Štěpán) a kombinace trojvrší se sníženým prostředním vrchem a jeřabinou. Tyto tři návrhy graficky zpracoval pro jednání krajských zastupitelů heraldik Jan Tejkal.

Jednání zastupitelstva proběhlo dne 20. listopadu 2001 v Bystřici nad Pernštejnem. Nejprve rozhodovalo hlasováním mezi symbolem jeřabiny a sněhové vločky. Motiv jeřabiny zvítězil počtem 33 hlasů ze 40 a ve druhém hlasování mezi samostatnou jeřabinou a její kombinací s trojvrším dostal motiv jeřabin 27 hlasů. Na základě usnesení číslo 060/06/01/ZK ze dne 20. listopadu 2001 zaslal hejtman návrh symbolů kraje do parlamentu, kde ho projednal podvýbor pro heraldiku a vexilologii dne 12. prosince 2001. Oficiální popis symbolů zní:

Znak: Čtvrcený štít v prvním modrém poli moravská orlice, ve druhém stříbrném poli červený ježek, ve třetím stříbrném poli svěšený červený trs jeřabiny na zeleném stonku se dvěma lístky a ve čtvrtém červeném poli český lev.

Prapor: Čtvrcený list. V horním žerďovém modrém poli moravská orlice. V dolním žerďovém bílém poli svěšený červený trs jeřabiny na zeleném stonku se dvěma lístky. V horním vlajícím bílém poli červený ježek. V dolním vlajícím červeném poli český lev. Poměr šířky k délce listu je 2:3.

Výbor pro vědu, vzdělání, mládež a tělovýchovu vyslovil souhlas s udělením znaku a praporu usnesením č. 313/2002 ze dne

1. března 2002. Symboly kraji Vysočina udělil předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky Václav Klaus svým rozhodnutím č. 100 ze dne 14. března 2002. Proces udělování byl zakončen slavnostním předáním dekretu do rukou hejtmana v místnosti státních aktů Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky dne 22. dubna 2002.

ÚSTECKÝ KRAJ

Podobně jako v případě ostatních krajů i hejtmanovi Ústeckého kraje začaly docházet od prosince 2000 návrhy krajských symbolů, které však nerespektovaly metodické pokyny parlamentního výboru pro vědu, vzdělání, mládež a tělovýchovu. O některých návrzích přinesl informace regionální tisk, což vyvolalo reakci z těch míst kraje, jejichž symboly se v návrzích znaků kraje neobjevily.

Mezitím Rada Ústeckého kraje na 4. schůzi konané 7. března 2001 uložila předsedovi komise pro vnější vztahy O. Neubauerovi, aby spolu s hejtmanem připravil návrh postupu na zajištění krajských symbolů. Aleš Brožek nabídl v dubnu 2001 krajským úředníkům pomoc při posuzování návrhů krajských symbolů, a proto byl pozván na schůzku s hejtmanem svolanou na 2. května 2001. Poté, co byli přítomní seznámeni se způsobem, jak výběr krajských symbolů je řešen v jiných krajích, rozhodl hejtman, že bude vyhlášena anonymní soutěž pouze na znak a podoba praporu se vyřeší až podle vybraného znaku. Vedle českého lva a lva ze znaku sídelního města mělo jedno pole čtvrceného štítu vyjadřovat „charakteristické rysy krajiny Ústeckého kraje“, další pole pak „charakterizovat historii Ústeckého kraje“.

Tento postup vzala na vědomí Rada Ústeckého kraje na 8. schůzi konané 23. května 2001 a vyhlásila výběrové řízení s termínem doručení návrhů 29. června 2001. Dne 7. srpna 2001 se Aleš Brožek dostavil k vedoucí sekretariátu hejtmana, aby si prohlédl došlé návrhy a vyřadil ty, které nespĺňovaly stanovená kritéria. 31 obálek obsahovalo 44 návrhů

na znak a 5 návrhů na prapor. Na kresbách charakterizujících krajinu převládala vlnitá břevna symbolizující vodu a Labe (11 návrhů), stylizované hory či hora Říp. Historie kraje byla nejčastěji vyjádřena zkříženými hornickými kladívky (18 návrhů) či ozubeným kolem.

Dne 29. srpna 2001 zasedla hodnotitelská komise a po delší diskusi se přítomní shodli, že ani jeden návrh neodpovídá jejich představám. Většina se však přiklonila k tomu, aby ve 2. poli byla vlnitá břevna, věž s cimbuřím a trojvrší.

Začátkem září 2001 byli vyzváni grafik Radek Michel a heraldik Stanislav Kasík, autoři návrhů, které nejvíce odpovídaly představám komise, aby namalovali znak v navržených variantách. Hodnotitelská komise se s novými kresbami seznámila 11. října 2001 a opět se jí žádné z řešení nelíbilo. Kresby Stanislava Kasíka okamžitě zamítla, protože neodpovídaly novému zadání, na kresbách Radka Michela kritizovala barevnou rozdílnost 2. a 3. pole. Na přijatelné řešení přišel nakonec jeden ze členů hodnotitelské komise, prezident Nejvyššího kontrolního úřadu Lubomír Voleník, když navrhl umístit do modrého pole na zelený trávník stříbrný pluh.

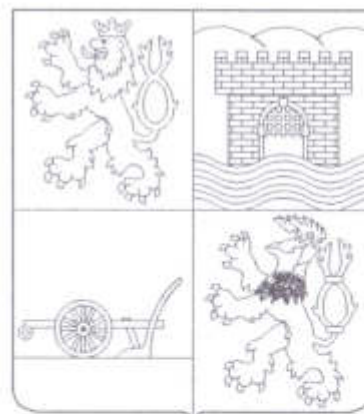
Znak v této podobě pak Radek Michel překreslil a rada kraje jej schválila 17. října 2001. Před projednáním symbolů v zastupitelstvu vystavila návrh znaku na webu od 6. do 20. listopadu 2001 a v novinách dala uveřejnit anketu. Přes některé kritické názory byla velká většina (651:160) pro navrhovaný znak kraje.

Ani zastupitelstvo nemělo na svém 8. zasedání 12. prosince 2001 vůči předloženému návrhu znaku větší námitky a 48 hlasy při 2 absencích znak schválilo. Zároveň rozhodlo, že konečná verze znaku bude upravena jen podle připomínek členů podvýboru pro heraldiku a vexilologii. Ti doporučili upravit tvar vlnitých břeven i kresbu pluhu a sladit podobu ústeckého znaku ve 4. poli s užívaným ústeckým znakem. Modifikovanou kresbu znaku a kresbu praporu vytvořenou Radkem Michelem podle znaku schválilo 9. zasedání Zastupitelstva Ústeckého kraje 20. února 2002.

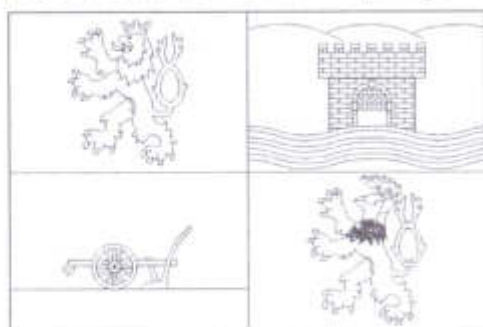
V tiskové zprávě vydané tiskovou mluvčí Ústeckého kraje se mimo jiné uvádí, že Porta Bohemica stylizovaná jako brána vystavěná z kvádrů a zakončená 7 cimbuřemi s polootevřenou zlatou mříží je symbolem prosperity. Pod bránou je pruhy znázorněno vodstvo a v pozadí pak pohoří Ústeckého kraje. Stylizovaný přemyslovský pluh připomíná, že z Ústeckého kraje pocházel Přemysl Oráč, zakladatel prvního českého panovnického rodu.

Návrh znaku a praporu Ústeckého kraje projednal s kladným stanoviskem podvýbor pro heraldiku a vexilologii 27. března 2002. Ten stanovil následující oficiální popis symbolů Ústeckého kraje:

Znak: Červeno-modře čtvrcený štít. V 1. poli český lev. Ve 2. poli vyrůstá z modré vlnité paty se třemi stříbrnými vlnitými břevny do zeleného trojvrší stříbrná kvádrovaná věž s cimbuřím se sedmi stínkami, s prolomenou branou a zdviženou zlatou mříží. Ve 3. poli na zeleném trávníku stříbrný pluh. Ve 4. poli stříbrný lev se zlatou zbrojí a dvěma ocasy majícími v místech křížení dva zlaté uzly. Lev má na hlavě stříbrnou kolčí přilbu se zlatou korunou a zlatými složenými orlími křídly. Z pod přilby splývá na hrud' stříbrný kroužkový závěs se zlatým lemem.

Prapor: Čtverceny list. V horním žerďovém červeném poli český lev. Dolní žerďové pole tvoří dva vodorovné pruhy, modrý a zelený, v poměru 7:3. Na zeleném pruhu bílý

pluh. Horní vlající pole modrý pruh široký jednu desetinu šířky pole, zelené trojvrší, široké tři pětiny šířky pole a modrý zvlněný pruh se třemi bílými vlnitými pruhy, z něhož do zeleného trojvrší vyrůstá bílá kvádrovaná věž s cimbuřím se sedmi zuby, prázdnou branou a zdviženou žlutou mříží. V dolním vlajícím červeném poli bílý lev se žlutou zbrojí a dvěma ocasy majícími v místech křížení dva žluté uzly. Lev má na hlavě bílou kolčí přilbu se

žlutou korunou a žlutými složenými orlími křídly. Z pod přilby splývá na hrud' bílý kroužkový závěs se žlutým lemem. Poměr šířky k délce listu je 2:3.

Výbor pro vědu, vzdělání, mládež a tělovýchovu vyslovil souhlas s udělením znaku a praporu usnesením č. 318/2002 ze dne 3. dubna 2002. Symboly Ústeckému kraji udělil předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky Václav Klaus svým rozhodnutím č. 104 ze dne 9. dubna 2002. Proces udělování byl zakončen slavnostním předáním dekretu do rukou hejtmána v místnosti státních aktů Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky dne 14. května 2002.

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

Téměř tříletá historie vzniku symbolů Moravskoslezského kraje začala v březnu roku 2001, kdy začali o symbolech kraje jednat zastupitelé Moravskoslezského kraje. Heraldik Jan Tejkal tehdy připravil koncepci znaku kraje, která vycházela z kritérií podvýboru pro heraldiku a vexilologii a v prvním poli čtverceny štítu byla umístěna slezská orlice, ve druhém moravská orlice a ve třetím poli kompletní znak sídelního města kraje – Ostravy. Dne 12. dubna 2001 vypsal Rada Moravskoslezského kraje veřejnou soutěž na ztvárnění symbolů do čtvrtého pole znaku. Na červencové schůzi rada kraje vyhodnotila z 32 návrhů jako nejlepší návrh Miroslava Hirsche využívající erb Opavska a Těšínska. Nicméně pro zářijové zasedání rada nevybrala žádný ze soutěžních návrhů jako vzorový podklad a doporučila, aby čtvrté pole znaku bylo řešeno ve variantách motivů rozvodí, hory nebo industriální tematika. Zastupitelstvo návrh přijalo a uložilo zástupci hejtmána kraje, aby tyto motivy, doplněné navíc motivem půlené orlice opavské a těšínské, dal zpracovat heraldikům a vexilologům a jejich návrhy předložil na příštím zasedání v prosinci 2001.

Dne 22. listopadu 2001 rada kraje posoudila deset návrhů, které připravil Jan Tejkal, a doporučila zastupitelstvu ke schválení variantu spojených půlených orlic, moravské a slezské. Zastupitelstvo se však dne 13. prosince 2001 na žádném z předložených návrhů nedohodlo a usneslo se, aby rada kraje na příštím zasedání zastupitelstva předložila nové návrhy znaku.

Deset návrhů Jana Tejkala poté rada doplnila dvěma návrhy Rudolfa Kouby, který charakterizoval kraj polceným polem s deriváty znaku Těšínského knížectví a Opavského knížectví, a návrhem Jiřího Loudy, který navrhl žluté pole s modrým vlnitým břevnem, černým ozubeným kolem v horní části a zkříženými hornickými kladivky v části dolní a předložila zastupitelstvu všechny návrhy, aniž by některý z nich doporučila.

Zastupitelstvo na svém jednání dne 28. března 2002 vzalo návrhy na vědomí a ve třech kolech tajného hlasování nakonec počtem 33 hlasů o jediný hlas zvítězil nad návrhem Jiřího Loudy návrh Jana Tejkala s polceným čtvrtým polem, jehož pravá půle je

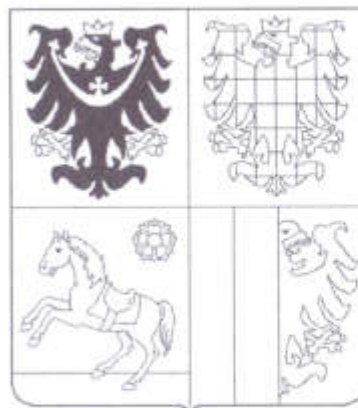
stříbrno-červeně polcena a v levé modré půli je půl doleva obrácené zlaté orlice s červenou zbrojí.

Návrh znaku a praporu projednal podvýbor pro heraldiku a vexilologii dne 23. října 2002. Oficiální popis symbolů zní:

Znak: Čtvrcený štít, v prvním zlatém poli slezská orlice, ve druhém modrém poli moravská orlice, ve třetím modrém poli na zeleném trávníku stříbrný kůň v poskoku se zlatým sedlem a červenou pokrývkou provázený vlevo nahoře zlatou růží s červeným semeníčkem a zelenými kališními lístky, čtvrté pole polcené, pravá půle stříbrno-červeně polcena, vlevo půl doleva obrácené zlaté orlice s červenou zbrojí.

Prapor: Čtvrcený list. V horním žerďovém žlutém poli slezská orlice. V dolním žerďovém modrém poli na zeleném trávníku, širokém jednu osminu šířky pole, bílý kůň v poskoku se žlutým sedlem a červenou pokrývkou provázený za hlavou žlutou růží s červeným semeníčkem a zelenými kališními lístky. V horním vlajícím modrém poli moravská orlice. Dolní vlající pole tvoří tři svislé pruhy, bílý, červený a modrý, v poměru 1 : 1 : 2; k červenému pruhu přiléhá půl k vlajcímu okraji obrácené žluté orlice s červenou zbrojí. Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.

Výbor pro vědu, vzdělání, mládež a tělovýchovu vyslovil souhlas s udělením znaku a praporu usněšením č. 341/2002 ze dne 6. 11. 2002. Symboly Moravskoslezskému kraji udělil předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky Lubomír Zaorálek svým rozhodnutím č. 13 ze dne 13. 11. 2002. Proces udělování byl zakončen slavnostním předáním dekretu do rukou hejtmana v místnosti státních aktů Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky dne 9. 1. 2003.

Kraj Vysočina

Komise vybrala pět návrhů znaku kraje, MF DNES 24.8.2001.

Anketní lístek ankety Krajského úřadu

Lidé vybrali jeřabiny, MF DNES 5.10.2001.

Zápis z jednání rady kraje ze dne 16.10.2001.

Postoupily tři návrhy znaku, MF DNES 17.10.2001.

Zápis ze 6. zasedání zastupitelstva dne 20.11.2001 v Bystřici nad Pernštejnem

Ústecký kraj

Aleš Brožek: Search for the symbols of the Ústecký Region. Proceedings of the XX International Congress of Vexillology, Stockholm, 27th July to 1st August 2003. Bergen: Nordic Flag Society, 2004. V tisku.

Usnesení ze schůzí Rady Ústeckého kraje a ze zasedání Zastupitelstva Ústeckého kraje

Zápis ze schůzky pro heraldiku 2.5.2001

Zápisy z jednání hodnotitelské komise

Tisková zpráva vydaná tiskovou mluvčí Ústeckého kraje dne 14. května 2002

Moravskoslezský kraj

Postup schvalování znaku Moravskoslezského kraje, tisková zpráva,

www.kr-moravskoslezsky.cz/tisk_info2.html?id=11

Udělovací listina symbolů Moravskoslezského kraje z 9. ledna 2003, Č. j. 2/PRED/2003

Zastupitelé zvolí poslední pole znaku, MF DNES, 9. 3. 2002

Znak Moravskoslezského kraje: zlatá orlice se střetla s ozubeným kolem, LN 29. 3. 2002.

Symbols of the next three regions are presented in this part of our series on regional arms and flags of the Czech Republic. The rowan-tree twig stands for mountainous countryside of the Highlands region while the red hedgehog is a typical figure of the region's seat Jihlava municipal arms. Regional authorities designated charge of the second and third quarters as for characteristic features of the landscape (2nd) and history (3rd) of the Ústecký region. Finally, geological formation called Porta Bohemica in the form of a silver tower, three green hills of the Krušné hory mountains behind and blue-white wavy stripes standing for the river of Elbe have been chosen to represent the former, while a silver plough on blue, over a green base, that is associated with the Přemyslides princely dynasty should refer to the latter. The fourth field of the arms and/or flag of the Moravian-Silesian region recalls lesser historical dominions situated on its area – principalities of Těšín (dexter) and Opava (sinister). The full coat of arms of the city of Ostrava is placed in the third quarter of the same regional arms. Symbols of the last region (South Moravia) have not yet been granted by the Speaker of the House of Deputies.

ZPRÁVA Z 20. MEZINÁRODNÍHO VEXILOLOGICKÉHO KONGRESU

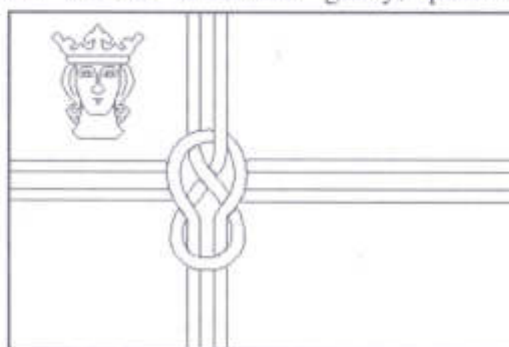
Ve dnech 28. července až 1. srpna 2003 se ve Stockholmu uskutečnil jubilejní 20. mezinárodní vexilologický kongres. Zúčastnilo se ho 96 vexilologů (bohužel 16 z nich, a to především ze severských zemí, přijelo pouze na výroční schůzi Severské vexilologické společnosti) z 26 států. Společně s rodinnými příslušníky tak hostilo hlavní město Švédska téměř 120 osob, které se více či méně zajímají o historii a symboliku vlajek. V průběhu kongresu zaznělo 29 přednášek, proběhlo zasedání Mezinárodní federace vexilologických společností (FIAV) a uskutečnily se tři panelové diskuse.

Tak by mohla vypadat zpráva z letošní vrcholné vexilologické události, kdyby se čerpalo pouze z údajů na webu a nebyly by k dispozici informace od přímých účastníků. Čeští vexilologové naštěstí mají v posledních letech na vexilologickém kongresu vždy několik zástupců, takže kongresové zprávy mohou obsahovat i jejich osobní pocity a zážitky.

Protože to byl „můj“ již devátý vexilologický kongres za posledních 24 let, mohu navíc s předchozími porovnávat a hodnotit. Opět jsem si na kongres připravil přednášku, navíc jsem byl před kongresem vyzván organizátory, abych se stal jedním z diskutujících v panelu věnovaném metodám a organizaci vexilologie. Bylo přirozené, že jako jediný český účastník jsem byl pověřen výroční členskou schůzí našeho klubu, abych jej zastupoval na zasedání FIAV.

Místem konání bylo po letech opět vojenské muzeum, což je pro účastníky vexilologického kongresu vždy vhodnější prostředí než varšavský palác kultury v r. 1995 či mondénní nákupní středisko v Kapském Městě o dva roky později. Podobně jako ve vojenském muzeu ve Vídni v r. 1979 či v Curychu v r. 1993 jsem si i tentokrát mohl podrobně prohlížet exponáty v muzeu, pokud mne nějaká přednáška příliš nezaujala. Navíc jsem využil i možnost prohlédnout si muzejní knihovnu, která se mimo jiné specializuje na shromažďování publikací o vojenských praporech.

Budova stockholmského Armádního muzea nabídla vexilologům prostorný přednáškový sál v posledním patře, který stejně jako ostatní prostory muzea prošel potřebnou stavební rekonstrukcí. Budova byla totiž postavena již v r. 1879, takže z důvodů stavebních úprav byla v letech 1995 až 2002 zcela uzavřena. Neméně praktické pro vexilology se ukázalo i nádvoří před muzeem, protože posloužilo jak ke slavnostnímu zahájení kongresu, tak i k jeho ukončení. Samotné zahájení se zapíše do historie vexilologických kongresů tím, že na počest kongresu složil švédský skladatel Harry Sernklef pochod Marcia Vexillum. Ten zahráli trubači královské gardy, poté co napochodovali před účastníky, zatímco slavnostní ukončení se odbyvalo za dusotu kopyt koní, na nichž seděli členové královské gardy. Spuštěna byla i kongresová vlajka, kterou navrhl místopředseda Severské vexilologické společnosti Gustav Söderlund a kterou upravila a vyrobila Tiina Trimeloni. Žlutý severský kříž na modrém vlajkovém listu pochází z vlajky vexilologické společnosti, žlutá hlava sv. Erika ze znaku města, kde se kongres konal. Modrá a žlutá jsou barvami Švédska i Stockholmu. Poměr stran je 2:3.

Ten z účastníků kongresu, který si nenaplánoval aspoň chvíli na procházku expozicí vojenského muzea, přišel o hodně. Nová expozice totiž zaujme zvuky válečné vřavy i figurínami vojáků i civilního obyvatelstva, kteří museli společně snášet válečné útrapy. Co se týče vexilologické sbírky, návštěvníci muzea se mohli seznámit jednak s tzv. sbírkou trofejí v 2. patře, která díky naší Evě Turkové v současné době ukazuje některé české prapory ukořistěné ve třicetileté válce (viz též *Vexilologie* č. 89, s. 1731-1737), jednak s novou expozicí několika praporů v přízemí v rámci výstavy Krigets Prakt.

Mimo prostory muzea se uskutečnily čtyři akce: zahajovací recepce ve starobylém Domě aristokracie, recepce ve stockholmské radnici, kde se konají plesy a udělují Nobelovy ceny (tentokrát se tu udílel titul Laureát vexilologie všem bývalým členům byra FIAV a byl předán letošní Vexillon Alfredu Znamierowskému), projížďka po lodi k pevnosti Vaxholm (z vexilologického hlediska nepřiliš zajímavá) a závěrečný banket na lodi křižující vody nedaleko Stockholmu (z hlediska šetrnosti to byla akce zbytečně navyšující poplatek kongresu, i když pro abstinující Seveřany jediná možnost napít se alkoholu). Pro úplnost je však třeba dodat, že pro některé byla ještě pátá akce. Členové a příznivci diskusní skupiny Flags of the World se totiž sešli v hotelu Mornington, aby prodiskutovali návrhy na zlepšení webových stránek. Přínosem byl příslib dvou vexilologů, že rozšíří počet editorů (B. Berry bude mít na starost stránky o jihoafrických vlajkách, M. Schmöger o rakouských vlajkách).

K přednáškám, panelovým diskusím a zasedání FIAV se využil přednáškový sál, k prodeji vexilologických publikací posloužilo předsálí. Tentokrát nebyly vyloženě slabé

přednášky. I své poměrně nudné pojednání o slovinské vlajce nakonec zpestřil Peter Klasinc zpěvem vexilologické písně. Mne nejvíce zaujalo vystoupení Australana Ralpa Kellyho o výtvarných dílech, na nichž se objevily vlajky (vedle C. Moneta, J. Johnse či E. Delacroixe zmínil i Čecha K. Míška s návrhem vlajky Země), analytická přednáška M. Kaye o vlajkách oregonského Portlandu a jeho otce E. Kaye o vlajkách v Antarktidě (oba pak poslední den převzali ocenění od výrobců praporů) a D. Guttermana o izraelských vlajkách. Ten patří společně se Želkem Heimerem a Marcusem Schmögerem do vlny mladých vexilologů, o nichž ještě hodně v budoucnu uslyšíme. Potěšilo mne, že značný ohlas vzbudila má přednáška o navrhování symbolů Ústeckého kraje, a to snad nejen proto, že jsem ukázal vedle mnoha návrhů i fotografii Evy Herzigové, členky hodnotící komise, ve vyzývacím oblečení.

První panelová diskuse, zabývající se problematikou organizování kongresů, se posléze zúžila na výši kongresového poplatku. Aby byl přijatelný, navrhl G. Vehres, aby se do něho nezahrnovala částka za jídlo. W. Smith doporučil, aby se kongres zorganizoval v Maďarsku, kde to bude lacinější pro účastníky z východní Evropy, a E. Kaye, aby se zavedla předčasná registrace za nižší poplatek.

Ani panelová diskuse nazvaná Organizace a metodologie vexilologie nebyla rozpravou o těchto obecnostech, ale diskusí k referátu o činnosti diskusní skupiny Flags of the World. Ta v současné době sdružuje 500 přispěvatelů, díky nimž vzrostl počet stránek na adrese <http://fotw.vexillum.com/flags/> na 19 tisíc a počet obrázků umístěných na nich na 34 tisíc. Z vystoupení některých vexilologů, kteří se živí publikováním, jsem vycítil, že ve FOTW vidí nepřijemnou konkurenci. A tak až poslední diskuse o vlajkách islámu asi jako jediná splnila očekávání. I v ní zaznělo několik neobvyklých názorů (W. Smith kladně hodnotil bin Ládina, že upozornil na existenci dvou světů, muslimského a křesťanského...) a mne ohromily znalosti některých přítomných (diskuse japonského vexilologa o chybě v textu šahády).

Zasedání FIAV bylo plánováno na dva večery, ale ke spokojenosti přítomných se podařilo vše probrat za jeden večer. Přítomní zamítli žádost o členství ve FIAV reunionským vexilologům (převládá pocit, že převažují politické cíle nad vexilologickým bádáním). Naproti tomu nikdo neměl výhrady ke Středisku vexilologických informací Petra Exnera, k Ruskému středisku vexilologie a heraldiky a k Nadaci dědictví vlajky, takže počet členů FIAV vzrostl na 52. Hlasování o místě konání kongresu v r. 2004 ukázalo, že většina dává přednost atraktivnímu místu před lacinějším kongresem. Polský Krakov jako protikandidát Buenos Aires byl tím pádem prakticky bez šancí.

Čeští vexilologové však budou mít příležitost seznámit se s nejlepšími zahraničními vexilology již za čtyři roky, kdy se bude kongres konat v Berlíně. Věřme, že jí využijí a že důvodem jejich neúčasti nebude výše kongresového poplatku, nedostatečné jazykové znalosti, vysoký věk či rodinné problémy. Mnozí účastníci stockholmského kongresu mohli svou neúčast takto zdůvodnit, a přesto na kongres přijeli. Životní úroveň chorvatských, polských či ukrajinských vexilologů je přece srovnatelná s naší, pokud není nižší, a ve Švédsku nechyběli. Ruští vexilologové mají lepší pasivní znalost angličtiny než aktivní, ale ve Stockholmu patřili mezi nejaktivnější. Pětadevadesátiletý Mexičan Amerlinck sice letos kongres vynechal, ale byli mezi námi i osmdesátiletí. Švýcarský vexilolog měl vážně nemocné blízké příbuzné, nicméně účast neodřekl, i když se nakonec musel předčasně vrátit domů...

Aleš Brožek

O ZVLÁŠTNOSTECH FEDERÁLNÍ STRUKTURY BELGIE

Vexilologické knihy většinou uvádějí poněkud nepřesně, že Belgie je federativním královstvím. Cituji Znamierowského (1): „V roce 1993 se Belgické království stalo federativním státem tří téměř autonomních oblastí: Vlámsko (kde se mluví vlámsky), Valonsko (kde se mluví francouzsky) a Brusel (který je dvoujazyčný). Každá oblast má vlastní parlament, oblastní radu a vládu“. Autor se pokusil zhustit ústavu do tří řádku, což automaticky vedlo k omylům, ba chybám. Čtenář se nutně musí domnívat, že Belgie je státoprávně uspořádána stejně jako např. Německo nebo Spojené státy. Mojmír Šlachta (2) situaci vysvětluje lépe, ale poněkud těžkopádně, takže čtenář z textu příliš nezmoudří. Kolegové Liščák a Fojtík (3) se v kapitole o Belgii v odstavci správní rozdělení zmiňují pouze o třech regionech s omezenou (?) autonomií, nikoli ale o společenstvích. Musím se přiznat, že jsem situaci pochopil, až když se mi do rukou dostal letáček belgického informačního úřadu (4) s grafickým (tj. geografickým) znázorněním struktury státu. V této poznámce užívám důsledně oficiální terminologii, která přísně rozlišuje pojmy nizozemský, vlámský, francouzský, valonský a německy mluvící (i když zde by v češtině stačilo prostě německý).

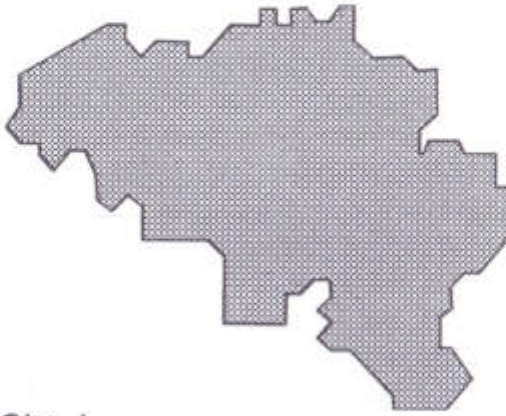
Složité stav země, kde se mluví třemi jazyky (nizozemsky, francouzsky a německy), vyřešili ústavodárci tak, že v zemi zřídili společenství a oblasti. Tak také zní 1. článek ústavy: „Belgie je spolkový stát, jenž se skládá ze společenství a oblastí“. Společenství (francouzsky *communauté*, německy *Gemeinschaft*) jsou svázána s jazykem, tedy s lidmi. Oblasti (francouzsky *région*, německy *Region*) navazují na ekonomiku. Z těchto základních myšlenek jsou odvozeny různě odstupňované kompetence a ústavní orgány jak země jako celku, tak i společenství a oblastí.

Obrázek č. 1 ukazuje celou Belgii, která má dvoukomorový parlament a ústřední vládu. Do jejich kompetence spadá justice, měna (po zavedení euro asi v omezeném rozsahu), armáda, četnictvo, dohled nad policií, zákony spravující provincie a obce, sociální zabezpečení, společné zahraniční záležitosti apod.

Obrázky č. 2, 3 a 4 ukazují územní rozsah tří společenství, a to vlámského (kde se mluví nizozemsky), francouzského a německy mluvícího. Rozhodujícím činitelem určujícím příslušnost do společenství je jazyk. Každé společenství má vlastní parlament zvaný rada společenství (*Conseil de la Communauté*, *Gemeinschaftsrat*), vládu a emblémy. Do jejich kompetence náleží kultura, vyučování, masová media, lékařská péče, ochrana mládeže, vědecký výzkum, omezené zahraniční záležitosti aj. Prostě vše, co souvisí s osobami, s lidmi. Na území hlavního města Bruselu zasahují kompetenčně jak vlámské, tak francouzské společenství, a to formou komisí (*Commission communautaire française/Französische Gemeinschaftskommission*, *Commission communautaire flamande/Flämische Gemeinschaftskommission*). I ty disponují vlastními vlajkami.

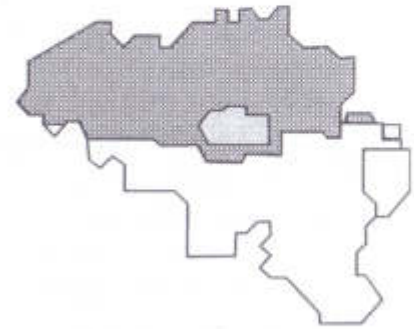
Obrázky č. 5, 6 a 7 znázorňují graficky územní rozsah oblastí vlámské, bruselské a valonské. I ty mají každá svůj parlament zvaný oblastní rada (*Conseil régional*, *Regionsrat*), vládu a samozřejmě i vlajku. Kompetence jsou svázány s územím, s ekonomikou: územní plán a urbanismus, ekologie, ochrana přírody, bydlení, vodohospodářská politika, kontrola podřízených jednotek (provincií a obcí), veřejné práce, doprava, ekonomika, úvěry, zahraniční obchod atd.

Belgie Spolkový stát

Obr. 1

Společenství Vlámské společenství

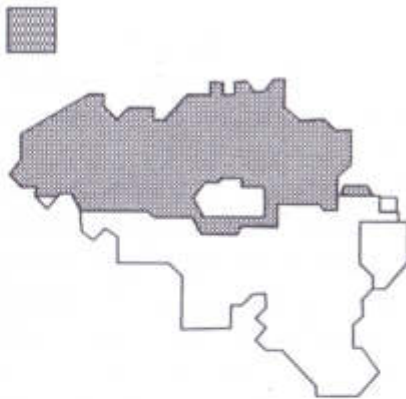
Obr. 2

Oblasti

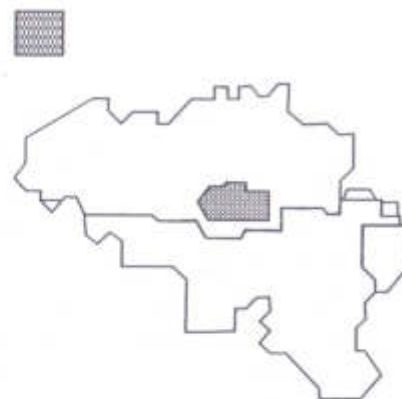
Vlámská oblast

Oblast hl. m. Bruselu

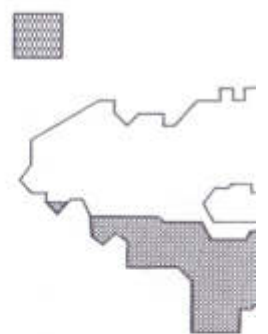
Valonská oblast

Obr. 5

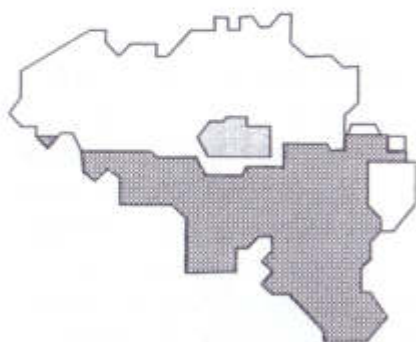

Obr. 6

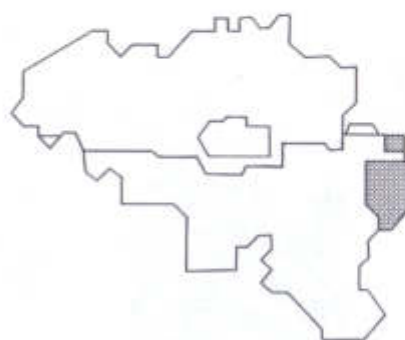
Obr. 7

Francouzské společenství

Obr. 3

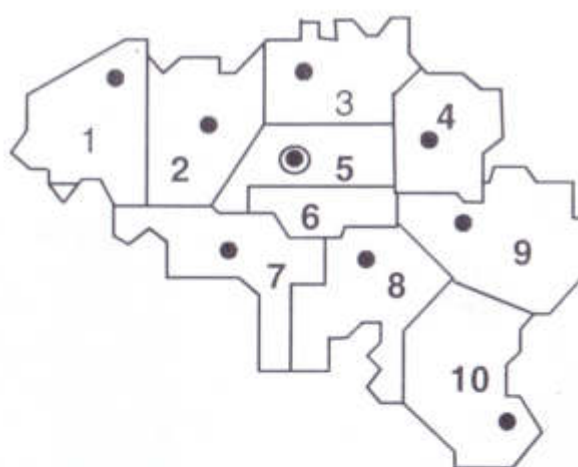
Německy mluvící společenství

Obr. 4

ist

Provincie

- 1 Západní Flandry
- 2 Východní Flandry
- 3 Antverpy
- 4 Limbursko
- 5 Vlámské Brabantsko

- 6 Valonské Brabantsko
- 7 Henegavsko
- 8 Namursko
- 9 Lutych
- 10 Lucembursko

Obr. 8

Ústavní reforma je založena na „principu subsidiarity“, který je i řídicí zásadou v celé Evropské unii. Znamená, že vše, co může vyřídit jednotka na nižší úrovni, nemá být předkládáno vyšší úrovni. Prohlásit tuto zásadu a uskutečnit ji není však jednoduché, alespoň ne v Belgii. Kompetence společenství a oblastí jsou dány ústavou. "Zbytkové pravomoci" - to znamená všechny, které nejsou výslovně přiznány nižší úrovni - náležejí federálnímu státu. Řeší se to krok za krokem, jak se vyskytne problém.

Obrana (dříve národní obrana) zůstane federální, právě tak jako zahraniční věci a finance. To ale nebrání tomu, aby neexistovaly jednotky jazykově výlučně nizozemské nebo francouzské. To platí pro mužstvo a důstojníky po kapitána. Od majora výše musí důstojník ovládat oba jazyky, aby mohl sloužit v jakémkoliv útvaru.

Na národní úrovni (v tomto případě se neříká na federální úrovni) se používají známá trikolóra a vlajka vojenského námořnictva.

N,R/Y

Obr. 9

R/Y

Obr. 10

Německy mluvící společenství zavedlo vlajku 1.10.1990. Poměr stran byl stanoven 1:1, v praxi se však většinou používá poměr 2:3. Figury navazují na znaky limburského a lucemburského vévodství (obr. 11).

B květy,
R lev/W

Obr. 11

Protože Vlámské společenství a Vlámská oblast jsou územně totožné, mají pouze jednu společnou radu a jednu společnou vládu. Vlajkou společenství a de facto i oblasti je brabantický černý lev s červenou zbrojí a červeným jazykem na žlutém listu. Byla zavedena 11.7.1985 s poměrem stran 2:3 (obr. 9).

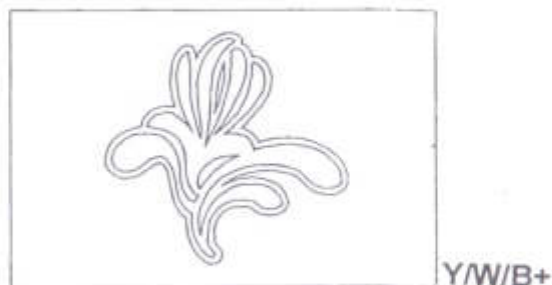
Francouzské společenství se rozhodlo pro vlajku Valonského hnutí z roku 1913. Na žlutém poli je červený kohout, nikoliv „galský“, jak se mylně domnívá Alfred Znamierowski, nýbrž „smělý“ (coq hardi), jak naznačuje jeho postoj. Byla zavedena 3.7.1991. Poměr stran 2:3. Situace ve Francouzském společenství se liší od vlámského. Proto se rada Valonské oblasti rozhodla dne 23.7.1998 přijmout vlajku se smělým kohoutem za svou. Nedá se tedy určit, zdali vyvěšená vlajka znázorňuje společenství nebo oblast (obr. 10).

Oblast hlavního města ukazuje na evropsky modrém listě žlutý kosatec s bílou kresbou. Připomíná květinu, která kdysi pokrývala bažiny, na nichž byl postaven Brusel. Vlajka byla zavedena 16.5.1991, poměr stran je 2:3. (5)

(Obr. 12, vlajka komise Vlámského společenství obr. 13, vlajka komise Francouzského společenství obr. 14.)

V rámci reformy byl počet provincií zvýšen na deset rozdělením Brabantska na Vlámské a na Valonské Brabantsko (obr. č. 8 na s. 2461, vlajka Vlámského Brabantska – obr. 15, vlajka Valonského Brabantska – obr. 16).

Závěrem se musím vrátit k prvnímu odstavci. Jak by měla znít definice ve Znamierowského knize? Navrhuji tento text: „V roce 1993 se Belgické království stalo federativním státem tří autonomních jazykově

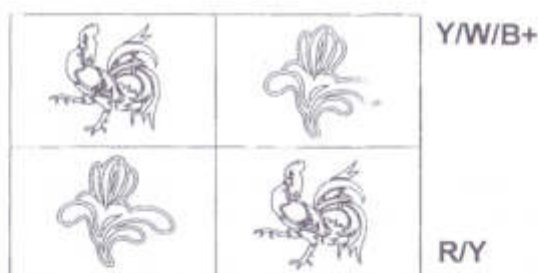
Obr. 12

Y/W/B+

N,R/Y

Obr. 13

Y/W/B+

R/Y

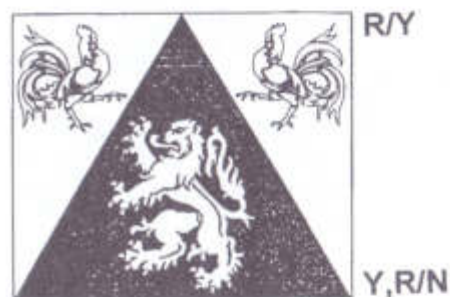
Obr. 14

orientovaných společenství (vlámského, kde se mluví nizozemsky, francouzského a německy mluvícího) a tří autonomních ekonomicky orientovaných oblastí: Vlámsko, Valonsko a Brusel. Každý tento ústavní orgán má vlastní parlament (radu) a vládu.“ (Předneseno na výroční schůzi Vexilologického klubu 25. května 2002.)

W/R/Y+,R/N

Obr. 15

R/Y

Y,R/N

Obr. 16

Poznámky:

- (1) Alfred Znamierowski: The World Encyclopedia of Flags. New York: Lorenz Books, 1999, s. 146.
- (2) Mojmír Šlachta : Belgie federativním státem, Lidé a země 10/1989, s. 476.
- (3) Vladimír Liščák a Pavel Fojtík : Státy a území světa. Praha: Libri, 1998, s. 116.
- (4) La réforme de l'État. Brusel : Service fédéral d'information, b.v. e-mail P3000@belgium.fgov.be, <http://belgium.fgov.be>

(5) Léon Nyssen : Notice vexillologique sur la Belgique. Vexillacta 11, březen 2001, s. 19.
Pascal Vagnat : Les drapeaux des Commissions Communautaires de Bruxelles-Capitale, Vexillacta 12, červen 2001, s. 21, obrázky vlajek komisí v témže čísle na s. 15.

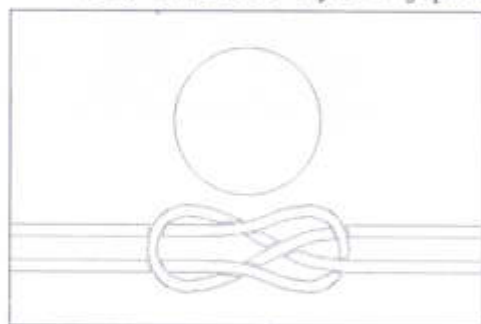
Somewhat complicated and incomprehensible territorial management and administrative division of Belgium is dealt in this article, as much as its reflexion in Belgian regional and communal flags. Territorial extension of the Flemish, French and German speaking communities is shown under Fig. 2,3 and 4, while that of Flemish, Brussels and Walloon regions is presented under Fig. 5,6 and 7. Both types of these entities are authorized to display their own symbols, flags including. As the Flemish community and the Flemish region are occupying the same area, the common authorities govern them and they use the same flag (Fig. 9). A similar situation is with the flag of Walloon entities (Fig. 10) while the German speaking community (Fig. 11) and the region of Brussels (Fig. 12) have their own flags.

NOVÍ ČLENOVÉ FIAV

Jako již pravidelně po mezinárodním vexilologickém kongresu přinášíme i dnes informaci o nových členech Mezinárodní federace vexilologických společností, konkrétně těch, kteří se jimi stali na XIX. ICV v Yorku v r. 2001 a na XX. ICV ve Stockholmu v r. 2003. V Yorku byl přijat úctyhodný počet 7 kandidátů - zatímco o **Nizozemském středisku pro dokumentaci vlajek** (Vlaggen Documentatie Centrum Nederland), založeném 1.11.1978, jsme ve Vexilologii psali již několikrát (1), o ostatních se dnes zmiňujeme poprvé.

Po svém návratu do Polska založil známý americký vexilolog polského původu Alfred Znamierowski 1.9.1997 **Heraldicko-vexilologický institut** (Instytut Heraldyczno-Weksylologiczny), který nabízí polským orgánům místní samosprávy služby při navrhování obecních znaků a vlajek, provádí vexilologický výzkum a od března 2000 publikuje Katalog Weksyliów Samorządowych. Ten přináší podrobné informace o vlajkách polských samosprávných jednotek, tj. vojvodství, okresů, měst a obcí; dosud vyšlo 5 dílů katalogu. Jednou za dva měsíce vydává IHW bulletin Flagi miast polskich. Vlastní vlajku institut dosud nemá. (2)

Dne 5.12.1999 byla 5 japonskými vexilology založena s účinností od 1.1.2000

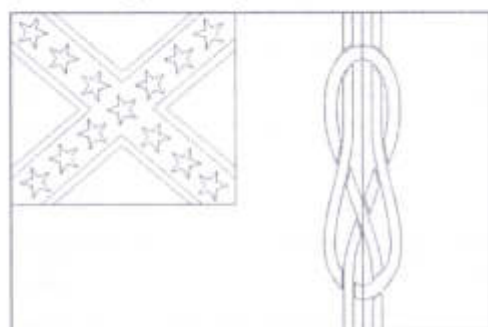

Japonská vexilologická společnost, JAVA (Nihon Kišugaku Kjókai), do jejíhož čela byl postaven zkušený vexilolog Nozomi Karijasu, který žil několik let v Austrálii a podílel se na činnosti místní vexilologické společnosti. Společnost dosud připravuje vydání prvního čísla svého zpravodaje, zatímco internetové stránky již zřídila (<http://www.j-flags-java.org>). Dne 5.3.2000 přijala JAVA svoji vlajku podle návrhu Phila Nelsona –

tvorí ji bílý list s červeným diskem z národní vlajky, pod nějž byl vložen symbol vexilologů – uzel tvořený červenými vlajkovými šňůrami, obdobně jako na vlajce FIAV, ale v červené barvě. Použité symboly vyjadřují jak národní identitu členů JAVA, tak její charakter jako společnosti vexilologické; červená a bílá vycházejí z barev japonské vlajky.

(3) Není bez zajímavosti, že autorem loga JAVA v podobě vlajkového uzlu uspořádaného do kruhu připomínajícího sluneční disk je čestný člen JAVA. Petr Exner.

První z amerických regionálních společností, která byla 23.7.2001 přijata do FIAV, je **Vexilologická společnost konfederovaných států** (Confederate States Vexillological Association, CSVA). Byla založena 29.12.2000 vexilology pocházejícími ze 17 amerických států (Alabama, Arizona, Florida, Georgie, Jižní Karolína, Kentucky, Louisiana, Maryland, Mississippi, Missouri, Nové Mexiko, Severní Karolína, Tennessee, Texas, Virginie a Západní Virginie, které tvořily základy jižanské konfederace z občanské války. Na studium historie a používání vlajek a dalších symbolů používaných státy Konfederace v době jejich nezávislosti, resp. později vzniklých a na ně

navazujících, se 21 členů CSVA specializuje. Prezidentem společnosti, která od ledna 2001 vydává zpravodaj Stars and Bars, dostupný na internetové stránce společnosti http://www.csvex.org/stars_bars.html, byl zvolen Devereux D. Cannon Jr. Jako vzor pro vlajku CSVA byla zvolena poslední vlajka konfederovaných států s tím, že na rozhraní bílého a červeného pole byl umístěn vexilologický uzel

opačných barev. Autorem návrhu je Philippe Rault.

Mnohem staršího data je další americká regionální organizace, **Vexilologická společnost státu Texas** (Vexillological Association of the State of Texas, VAST), která byla zřízena již 16.2.1991 a po obnovení aktivit v r. 1999 získala 8.3.2000 statut veřejnoprávní neziskové

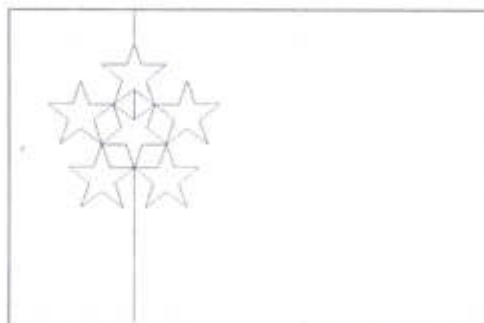

dobročinné organizace. Vytýčila si za úkol vyvíjet vědecké a vzdělávací aktivity na úseku podpory praktické vexilologie a rozvoje její teorie. Její činnost iniciuje významný americký vexilolog a současný generální tajemník FIAV Charles A. Spain, i když prezidentem VAST je James T. Liston. Bližší informace

o společnosti, která měla při vstupu do FIAV 35 členů a vydává od r. 2001 pololetní VAST News, lze získat na webové stránce <http://www.texflags.org>. Tam se dozvíte i o vlajce společnosti (autor Chris Pinette), kterou tvoří červený list o poměru stran 2:3 s bílou pravouhloú krokví ohraničující modrý žerďový klín a sahající do dvou třetin délky listu. Střed pomyslné kružnice, opisující bílou hvězdu, leží na vodorovné ose listu ve vzdálenosti 1/8 délky listu od žerdi. Vlajka tak obsahuje všechny elementy texaské vlajky a bílá krokev symbolizuje písmeno V (vexilologie). Také pečeť (logo) této organizace byla vytvořena na základě návrhu Petra Exnera.

Nadnárodního charakteru je další člen FIAV, mezinárodní internetová konference **Flags of the World (FOTW)** – <http://www.fotw.ca>, kterou založil Ital Giuseppe Bottasini a jejímž ředitelem je Kanadčan Rob Reaside. Byla zřízena v září 1993, aby umožnila svým

účastníkům vyměňovat si informace o nových vlajkách a navzájem si odpovídat na dotazy prostřednictvím internetové sítě. Vytvořila od té doby značně rozsáhlou vexilologickou databázi v rozsahu více než 19 tisíc stránek s 34 tisíci vlajek, do níž nezištně přispívá většina z více než 500 vexilologů, účastnících se na její práci. FOTW si klade za cíl pomáhat ostatním členským organizacím FIAV při sběru vexilologických informací, jejich studiu a dalším výzkumu, jakož i

mezinárodně standardizovat metodiku těchto činností. V březnu 1996 byla uzavřena soutěž na vlajku FOTW, v níž uspěl Nizozemec Mark Sensen – navrhl modrou vlajku s bílým pruhem při žerdí. Na rozhraní polí je umístěno šest pěticípých a vzájemně se dotýkajících hvězd. Prostřední je černá, horní zelená a dále - ve směru hodinových ručiček – bílá, žlutá, červená a modrá. (4)

Posledním novým členem FIAV přijatým na jejím valném shromáždění 23.7.2001 v Yorku je moldavská **Společnost Paula Gora pro genealogii, heraldiku a archivnictví** (Societatea de Genealogie, Heraldică și Arhivistică „Paul Gore“), která sdružuje odborníky z těchto a příbuzných oborů a podporuje jejich výzkumné a jiné aktivity. Byla zřízena 22.10.1997, ale pro většinu z 51 členů z Moldavska a Rumunska, které sdružovala začátkem roku 2001, stojí vexilologie na okraji jejich badatelského zájmu. Patrně i proto není nic známo o tom, že by přijala svou vlajku. Předsedou SGHAPG je zástupce ředitele Národního archivu Moldavské republiky dr. Silviu Tabac.

Ve srovnání s Yorkem bylo 18. valné shromáždění FIAV v červenci 2003 ve Stockholmu v přijímání nových členů střídmější, i když pro českou vexilologii velmi významné – členem FIAV se stalo **Středisko vexilologických informací** z Hradce Králové, řízené naším dlouholetým funkcionářem ing. Petrem Exnerem. Bylo založeno v březnu 1994 a jeho bohatá výzkumná, publikační i poradenská činnost byla na stránkách zpravodaje mnohokrát zmiňována a oceňována. (5)

Významným spolupracovníkem klubu je i **Ruské středisko vexilologie a heraldiky** (Российский центр флаговедения и геральдики, RCFG), které od r. 1991 sdružuje jak fyzické osoby (v současné době 23 osoby z Ruska, Běloruska, Ukrajiny a Lotyšska), tak i tři instituce – *Symbol* – mezioblastní vědecko-výzkumné středisko pro politickou historii, vexilologii, heraldiku a kartografii (Volgograd), *Povolžské středisko vexilologie a heraldiky* (Engels) a *Jihouralské středisko vexilologie a heraldiky* (Orenburg) – jejichž ředitelé J.M. Kurasov, M.V. Revnivev a V.A.Lomancov jsou spolupředsedy RCFG. O činnosti střediska průběžně informujeme, jeho vlajku jsme již uveřejnili dříve. (6)

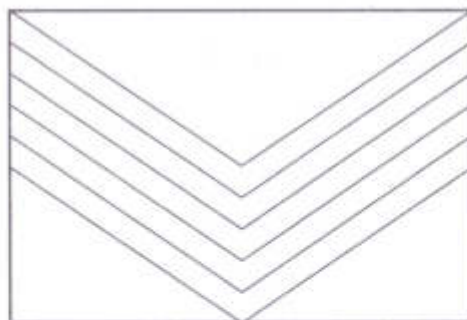
Nadace dědictví vlajky (The Flag Heritage Foundation, FHF) je další americkou institucí, která 28.7.2003 posílila řady FIAV. Byla založena 30.7.1971 jako nezisková organizace zabývající se vědeckým studiem amerických vlajek, jejich vystavováním a sbíráním, uchováváním vexilologických sbírek a popularizací všech jejich aspektů, zejména etikety a protokolu. FHF vlastní rozsáhlou sbírku 1300 vlajek, které zapůjčuje k veřejnému vyvěšení, jakož i konzultuje vydávání vexilologických publikací; od r. 2002

nepravdělně vydává bulletin *The Standard*. Člen dozorčí rady nadace Whitney Smith nám sdělil, že FHF nikdy žádnou vlastní vlajku nepoužívala. (7)

-jm-,pex

Poznámky:

- (1) Ve *Vexilologii* č. 41 (s. 786), 44 (s. 868) a č. 55 (s. 1145). Vlajka VDCN je vyobrazena ve *Vexilologii* č. 55, s. 1145.
- (2) Osobní sdělení A. Znamierowského.
- (3) *VexiINFO* č. 49.
- (4) P.Exner – J. Tenora, *Vexilologický lexikon* (Vexilologické společnosti a aktivity), SVI a FK 1996, s. 37.
- (5) Ve *Vexilologii* č. 99, s. 1913 naleznete informaci o symbolech SVI.
- (6) *Vexilologie* č. 97, s. 1881.
- (7) Dopis W. Smithe z 12. září 2003.
- (8) K úpravě vlajky Vexilologické asociace Velkých vod GWAV (USA), avizované ve *Vexilologii* č. 117, s. 2205, došlo v r. 2000, kdy se členy společnosti stali i vexilologové ze státu Illinois. Ke čtyřem krokvicím střídavě červené a bílé barvy byla shora přidána krokvice pátá, jejíž bílá barva byla odvozena z listu vlajky státu Illinois. Modrá barva listu symbolizuje vody Velkých jezer a řeky Ohio, kolem nichž se rozkládá 5 spolkových států, jejichž vexilologové jsou v GWAV sdružení. Krokvice mají připomínat písmeno V (jako vexilologie) a jejich červená a bílá barva se vyskytuje na vlajce každého ze zakládajících států, tj. Indiany, Kentucky, Michiganu a Ohia. (Informace převzaty z formuláře přihlášky členství v GWAV.)

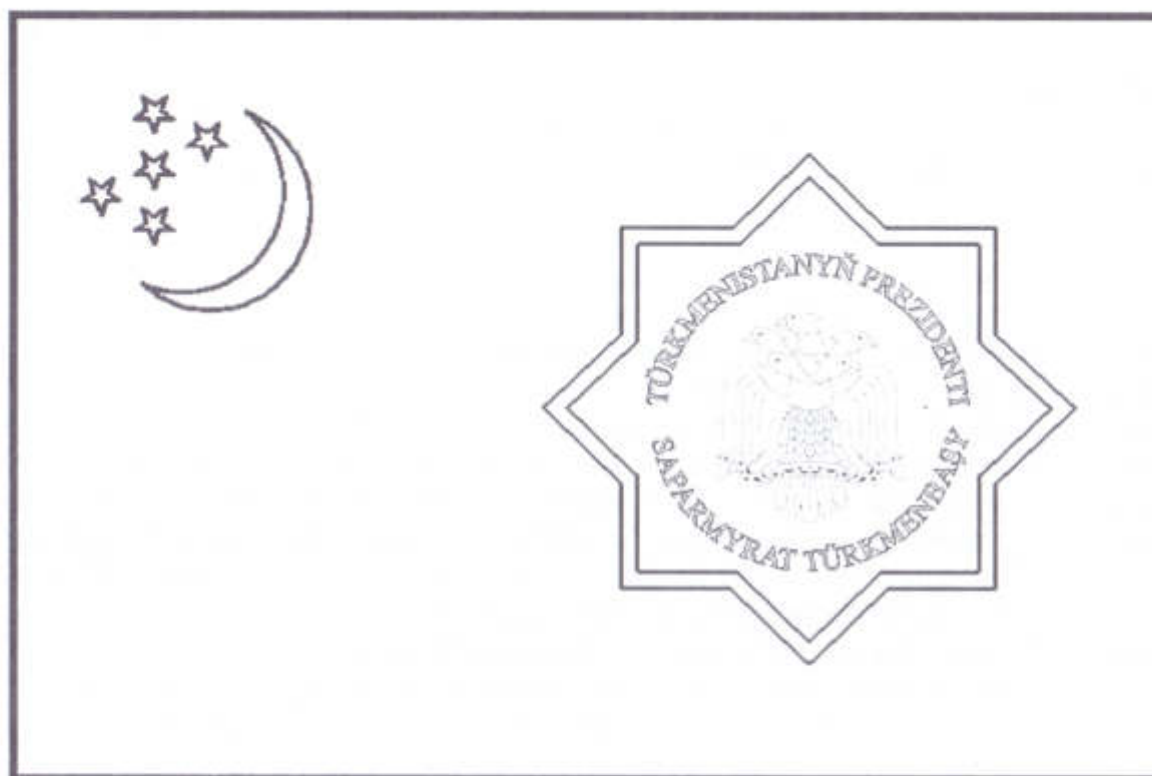

NOVÉ VLAJKY

TURKMENISTÁN

Současně s novým zákonem o státním znaku přijal 15. srpna 2003 turkmenský parlament i nový „Zákon o standartě (vlajce) prezidenta Turkmenistánu“, kterým byl zrušen dosavadní zákon z 27.9.1996. Nová verze zákona charakterizuje vlajku jako symbol prezidentské moci, který v sobě spojuje národní tradice následníků velkého chána turkmenského národa Oghuze a Velkých Seldžuků, které symbolizují sílu státnosti a vlády. Nová úprava zachovává dosavadní uspořádání vlajky a do horního rohu zeleného listu o poměru stran 2:3 klade i nadále bílý půlměsíc a pět pěticípých hvězd analogicky jejich umístění na státní vlajce Turkmenistánu. Dosud volně umístěný žlutý pětihlavý orel z vlající části vlajky byl nahrazen zelenou osmicípou hvězdou ze státního znaku se zlatým (tj. žlutým) okrajem, uprostřed níž je vyobrazen zlato-žlutý pětihlavý orel svírající v pařátech poraženého dvouhlavého hada. Pokračující v tradicích národní heraldiky, podle níž byl na vlajce chána Oghuze vyobrazen dvojhlavý (seldžucký) orel, porážející hada, je na vlajce turkmenského prezidenta použit pětihlavý orel s překonaným dvouhlavým hadem, který obecně symbolizuje ochranu státu před vnitřními i zahraničními nepřáteli. Na zeleném podkladě

osmicípé hvězdy je kolem orla zlato-žlutý opis TÜRKMENISTANYŇ PREZIDENTI
SAPARMYRAT TÜRKMENBAŞY (Prezident Turkmenistánu Saparmurat

Türkmenbaši). Na žerdi originálu prezidentské standarty je stříbrná skoba s vyrytým jménem a příjmením prezidenta Nijazova. Zákon vstoupil v platnost 16.8.2003 zveřejněním v novinách „*Nejtralnyj Turkmenistan*“.

M.V. Revnivcev

NOVÉ ZNAKY

KONGO (Konžská demokratická republika)

Po několika letech zdlouhavých příprav byla 6. března 2003 podepsána v Pretorii dohoda mezi zástupci konžské vlády a opozice o textu nové ústavy Konžské demokratické republiky. V kapitole první (O státu) jsou v článku 4 popsány i státní symboly. Celý článek zní ve volném překladu následovně:

Konžská demokratická republika je v hranicích z 30. června 1960 nezávislým, svrchovaným, nedělitelným, demokratickým, sociálním a laickým státem.

Její emblémem je nebesky modrá vlajka s velkou žlutou hvězdou uprostřed a šesti malými stejně velkými hvězdami podél žerdi.

Její národní hymnou je „Vzhůru Konžané“.

Její heslo je "Demokracie, spravedlnost, jednota".

Její měnou je konžský frank.

Její znak je složen z hlavy lva, zarámované dvěma vavřínovými větvemi se zkříženými rukama uprostřed.

Národními jazyky jsou kikongo, lingala, svahilština a tshiluba.

Úředním jazykem je francouzština.

Vlajka tedy zůstává beze změny, ačkoliv odbojné povstalecké skupiny prosazovaly některé úpravy. Především neviděly důvod, proč by na vlajce mělo být šest hvězd. Ty v roce 1960, když se vlajka poprvé používala, představovaly tehdejších šest provincií, ale dnes má Kongo provincií jedenáct. Nakonec však byla původní vlajka přece jen prosazena.

Na rozdíl od vlajky má novou podobu státní znak. Z popisu v ústavě, jak bývá v afrických frankofonních zemích obvyklé, nevyplývá, že jeho součástí je i státní heslo, a také celková kompozice znaku se poměrně obtížně podle popisu představuje.

Také představy o znaku se během posledních let vyvíjely. Nejstarší návrh ústavy z roku 1999 předpokládal, že bude v zásadě použit někdejší zairský, resp. konžský znak, ve kterém ale bude hlava levharta nahrazena hlavou lva, tedy znamením, které používalo nové vedení po svržení režimu prezidenta Mobutua. Během let se objevily různé protinávryhly ústavy, ve kterých byl například původní levhart nahrazen holubicí apod. Nakonec se objevil zcela nový emblém. S účinností od 31. května 2000 zavedla konžská vláda nové cestovní pasy, na kterých byl použit znak v takové podobě, jak jej dnes uvádíme ve *Vexilologii*. Tuto podobu potvrdila v roce 2003 i nová ústava.

Ačkoliv se symbolika znaku nikde neuvádí, můžeme předpokládat, že lev je chápán jako tradiční africký symbol síly a odvahy (nové vedení státu ho užívalo po roce 1997), vavřínové ratolesti jsou symbolem míru (jejich grafická podoba se nápadně podobá emblému OSN) a ruce naznačují sjednocení, soudržnost. Jak vyplývá z vyobrazení, ruce jsou tři, nejsou zkřížené, ale drží se vzájemně za zápěstí tak, že vytvářejí trojúhelník.

Znak se pravděpodobně používá jen v jednobarevném provedení. Na cestovních pasech je zlatý. V posledních dvou letech se na různých vexilologických internetových stránkách objevilo zcela jiné vyobrazení konžského znaku. Jeho podoba ovšem není podložena žádným seriózním zdrojem a pochází z doby, kdy se na pasech již užíval znak současný. Proto se mu blíže nevěnujeme.

-pf-

RÚZNÉ

ZPRAVODAJ FLAG OPĚT NA SCÉNĚ

Po čtvrtstoletí se při příležitosti přijetí svého vydavatele do FIAV vrátil do rodiny vexilologických periodik ruský zpravodaj *FLAG* (Vlajka). A vrátil se opravdu impozantně! Jako 16stránkový časopis formátu A-4 s kompletně barevnými obrázky, který je navíc s ohledem na vzdálenost mezi členy RSVH vydáván v internetové podobě, a tak je

dostupný i všem našim členům s přístupem na internet a ovládajícím ruštinu. Ve „Vzkazu redakce“ připomíná výkonný redaktor M.V. Revnivceev pohnutou historii vydávání vexilologického časopisu v bývalém SSSR (po třetím čísle byl Flag v r. 1978 zakázán KGB), jakož i znovu zmiňuje pomoc poskytnutou ruským

kolegům našim klubem v této obtížné době. Obsah 1.(4.) čísla, vydaného v červenci 2003, dále tvoří článek M.V. Revnivceeva o symbolice ASSR Němců v Povolží, informace V.A. Lomancova o oficiálních webových stránkách RSVH (www.heraldicum.narod.ru a www.vexillographia.narod.ru), jakož i rozsáhlá informace o vlajkách správních okruhů Moskvy, kterou připravil náš člen P. Exner; ten je současně odpovědný v redakci *Flagu* za jeho grafickou stránku. Věříme, že vydávání *Flagu* se negativně nepromítne do dosavadní spolupráce ruských vexilologů s naším zpravodajem, a upřímně vítáme ruského kolegu na svých obrazkách. Добро пожаловать, друзья!

-jm-

VÝZVA ČLENŮM KLUBU

Moderní doba si žádá nové způsoby komunikace. Obracíme se touto cestou na ty členy klubu, kteří mohou doma nebo v zaměstnání využívat elektronickou poštu, aby nám sdělili svoji e-mailovou adresu, na které bychom je v případě potřeby mohli kontaktovat. Jejich adresa nebude bez souhlasu nikde uveřejněna a bude sloužit výlučně pro interní potřebu výboru. Svoje e-mailové adresy zašlete laskavě prostřednictvím jednoho z níže uvedených spojení: fojtikpa@volny.cz nebo josefhubka@volny.cz. Děkujeme.

Autoři hlavních článků:

Ing. Petr Exner (petr.exner@uhk.cz), Havlíčkova 294, 500 02 Hradec Králové

Ing. Aleš Brožek (brozeka@svkul.cz), Keplerova 34, 400 07 Ústí nad Labem

Ing. Jiří Tenora (Jiri.Tenora@t-online.de), Preussenstr. 20 B, D-12524 Berlin, SRN

VEXILOLOGIE (ISSN 1211-2615) – the journal of the Vexillological Club, CZ-130 00 Prague 3, Pod lipami 58, The Czech Republic. Editor-in-chief Aleš Brožek. Editorial Board A. Brožek, J. Eichler, P. Exner, P. Fojtík, J. Hubka, J. Martykán, L. Mucha, Z. Svoboda and J. Tenora. Artwork Petr Exner, Pavel Fojtík, Mario Fabretto, Jiří Tenora. English translations Jaroslav Martykán.

December 2003

No. 130

VEXILOLOGIE (ISSN 1211-2615) - zpravodaj Vexilologického klubu, 130 00 Praha 3, Pod lipami 58. Výkonný redaktor ing. Aleš Brožek. Toto číslo připravila redakční rada ve složení ing. A. Brožek, mgr. J. Eichler, ing. P. Exner, mgr. P. Fojtík, J. Hubka, ing. J. Martykán, doc. dr. L. Mucha, CSc., dr. Z. Svoboda a ing. J. Tenora. Výtvarně spolupracoval ing. Petr Exner, mgr. Pavel Fojtík, Mario Fabretto, ing. Jiří Tenora. Anglické překlady ing. Jaroslav Martykán.

Prosinec 2003

č. 130

OBSAH:

KRAJSKÉ SYMBOLY V ČESKÉ REPUBLICE (IV)	2451
ZPRÁVA Z 20. MEZINÁRODNÍHO VEXILOLOGICKÉHO KONGRESU	2456
O ZVLÁŠTNOSTECH FEDERÁLNÍ STRUKTURY BELGIE	2459
NOVÍ ČLENOVÉ FIAV	2464
NOVÉ VLAJKY	2467
Turkmenistán	2467
NOVÉ ZNAKY	2468
Kongo	2468
RŮZNÉ	2469
Zpravodaj Flag opět na scéně	2469
Výzva členům klubu	2470

CONTENTS:

REGIONAL SYMBOLS IN THE CZECH REPUBLIC (IV)	2451
THE REPORT FROM THE 20 ICV	2456
THE DIVISION OF BELGIUM AND ITS FLAGS	2459
NEW FIAV MEMBERS	2464
NEW FLAGS	2467
Turkmenistan	2467
NEW ARMS	2468
Congo	2468
VARIA	2469
The Russian newsletter Flag has reappeared	2469
Call for e-mail addresses	2470

ISSN 1211-2615